

Antropologische Thema's uit de Hedendaagse Filosofie

Examen

Inhoud

1. Voorbereiding
2. Invulvragen
3. Essayvragen
4. Stellingen

1. Voorbereiding

Wat te kennen?

- Handboek
- Slides
- Eigen notities

Hoe te leren?

- Concepten kennen
- Argumenten begrijpen
- Leerstellingen kunnen uitleggen

1. Voorbereiding

Examen

- Type: Examen tijdens examenperiode
- Evaluatievorm: Schriftelijk
- Vraagvormen: Open vragen
- Leermateriaal: Geen

Studenten worden geacht helder en gestructureerd te antwoorden, belangrijke van minder belangrijke elementen te onderscheiden, en de nodige context te kunnen schetsen.

Meer informatie over het examen, inclusief voorbeelden van examenvragen, volgt later tijdens de lessen en op Toledo.

1. Voorbereiding

Examen

- Mengeling van kennis en inzicht
 - Lijst met **concepten** op Toledo
- Verschillende soorten vragen
 - **Invulvragen**: vul bepaald(e) woord(en) in
 - **Essayvragen**: schrijf een uitgebreid antwoord in volzinnen
 - **Stellingen**: antwoord met Juist/Fout en geef de reden(en) aan

2. Invulvragen

1. **Hoofdstuk 1**: De filosofische subdiscipline die zich bezighoudt met vragen over wat het betekent te bestaan is de ...
2. **Hoofdstuk 3**: De hedendaagse filosofische opvatting dat mentale fenomenen wel bestaan, maar dat ze geheel overeenkomen met gebeurtenissen in de hersenen heet
3. **Hoofdstuk 6**: De opvatting dat de wetenschappen de wereld beschrijven zoals ze is, staat in de filosofie bekend als
4. **Hoofdstuk 7**: De stroming die stelt dat ziekte geen vaste essentie heeft heet ...
5. **Hoofdstuk 9**: De stelling dat wapens of robots zelf volkomen amoreel (i.e. op zich noch goed noch slecht) zijn heet ...
6. **Hoofdstuk 10**: Discriminatie of stigmatisering van personen met een mentale of fysieke beperking heet ...

2. Invulvragen

1. **Hoofdstuk 1**: De filosofische subdiscipline die zich bezighoudt met vragen over wat het betekent te bestaan is de **metafysica**
2. **Hoofdstuk 3**: De hedendaagse filosofische opvatting dat mentale fenomenen wel bestaan, maar dat ze geheel overeenkomen met gebeurtenissen in de hersenen heet **reductionistisch fysicalisme**
3. **Hoofdstuk 6**: De opvatting dat de wetenschappen de wereld beschrijven zoals ze is, staat in de filosofie bekend als **wetenschappelijk realisme**
4. **Hoofdstuk 7**: De stroming die stelt dat ziekte geen vaste essentie heeft heet **pluralisme**
5. **Hoofdstuk 9**: De stelling dat wapens of robots zelf volkomen amoreel (i.e. op zich noch goed noch slecht) zijn heet **technologieneutraliteit**
6. **Hoofdstuk 10**: Discriminatie of stigmatisering van personen met een mentale of fysieke beperking heet **validisme / ableism**

3. Essayvragen

1. **Hoofdstuk 2**: Op welke twee manieren zou men *The argument from design* kunnen ontkrachten?
2. **Hoofdstuk 5**: Welke drie problemen zijn verbonden met Karl Poppers opvatting over het onderscheid tussen wetenschap en pseudowetenschap?
3. **Hoofdstuk 8**: Welke componenten zitten er vervat in het complexe proces van stigmatisering?

3. Essayvragen

1. Hoofdstuk 2: Op welke twee manieren zou men *The argument from design* kunnen ontkrachten?

The argument from design besluit dat er een ontwerper moet zijn van natuurlijke dingen omdat (1) er klaarblijkelijk ontwerp is in de natuur en (2) als er ontwerp is er ook een ontwerper moet zijn. Wanneer men het niet eens is met dat besluit, dan moet men aantonen dat minstens één van de aannames/premissen niet klopt.

Wat de **eerste aanname** betreft, er lijkt inderdaad doelgerichtheid te zijn in de natuur die op (soms gruwelijk) ontwerp wijst, maar men zou zich wel vragen kunnen stellen bij de doelmatigheid ervan. De menselijke ruggengraat is bijvoorbeeld niet erg geschikt om rechtop te lopen.

Wat de **tweede aanname** betreft, is het niet zo dat elk ontwerp ook een ontwerper moet hebben. De levende natuur hoeft immers niet zo opgevat te worden, omdat dat tot een eindeloze regressie zou leiden (wat ontwerpt dan de ontwerper?). Vandaar dat natuurlijke selectie een oplossing biedt: via een proces van *trial and error* kunnen na verloop natuurlijke functies ontstaan.

3. Essayvragen

2. Hoofdstuk 5: Welke drie problemen zijn verbonden met Karl Poppers opvatting over het onderscheid tussen wetenschap en pseudowetenschap?

Karl Popper gebruikt als demarcatie criterium de falsifieerbaarheid van uitspraken. Wanneer uitspraken *kunnen* weerlegd worden, dan zijn ze volgens Popper wetenschappelijk. Vandaar dat wetenschappers volgens hem actief op zoek moeten gaan naar weerlegging van hun theorieën.

Een eerste probleem is dat die opvatting **te drastisch of te streng** is. Er kunnen immers altijd problemen optreden bij een experiment of de perceptie ervan die de theorie niet echt weerleggen. Bovendien kunnen soms ook *ad hoc*-hypothesen worden ingevoerd om falsificaties op te vangen.

Een tweede probleem is dat die opvatting **tegenintuutief** is. Sommige niet-wetenschappelijke uitspraken (bv. astrologische voorspellingen) zijn immers weerlegbaar of al weerlegd, terwijl bepaalde wetenschappelijke uitspraken (bv. biomedische voorspellingen) zich maar moeilijk laten weerleggen.

Een derde probleem is dat die opvatting niet strookt met de **wetenschappelijke praktijk**. Wetenschappers zijn namelijk vaker op zoek naar de bevestiging dan de ontkenning van hun theorieën. Bovendien houden sommigen onder hen ook dogmatisch vast aan hun eigen opvattingen.

3. Essayvragen

3. Hoofdstuk 8: Welke componenten zitten er vervat in het complexe proces van stigmatisering?

Er zitten drie componenten of fasen vervat in het proces van stigmatisering. Ten eerste heeft stigmatisering te maken met **stereotypes**, wat negatieve veralgemenende overtuigingen zijn tegenover mensen. Mensen met een depressie kunnen zo worden weggezet als zwakkelingen of mensen die last hebben van psychoses als (gevaarlijke) gekken.

Ten tweede heeft stigmatisering te maken met **vooroordelen**, wat (hevige) negatieve emoties zijn ten aanzien van bepaalde mensen. Van mensen die men beschouwt als zwakkelingen zal men al gauw kwaad worden, terwijl men van vermeende gekken bang zal zijn.

Ten derde heeft stigmatisering ook te maken met **discriminatie**, wat betekent dat men bepaalde mensen al dan niet doelbewust gaat benadelen. Mensen met een depressie worden daardoor mogelijk sneller ontslagen of minder makkelijk aangeworven, terwijl psychotici bijvoorbeeld op een gebrek aan vertrouwen kunnen botsen van de omgeving en/of bepaalde instanties.

4. Stellingen

1. **Hoofdstuk 2**: Artefacten hebben doelloorzaken.
2. **Hoofdstuk 3**: Volgens Thomas Nagel zal de wetenschap ons vroeg of laat kunnen vertellen hoe het is om een vleermuis te zijn.
3. **Hoofdstuk 4**: Volgens Martin Heidegger is onsterfelijkheid niet alleen onwenselijk, maar ook onmenselijk.
4. **Hoofdstuk 7**: In de context van het debat over het concept van ziekte zijn normativisten van mening dat het concept in kwestie geen enkele meerwaarde heeft in de gezondheidszorg.
5. **Hoofdstuk 9**: Het gebruik van sensoren die biologische signalen (over bloedvolume, temperatuur, zuurstofopname,...) van topsporters meten tijdens hun trainingen is een voorbeeld van *human enhancement*.
6. **Hoofdstuk 10**: Een van de betekenissen van de uitspraak dat handicap een sociale constructie is, is dat de categorie 'handicap' er helemaal anders had kunnen uitzien.

4. Stellingen

1. Hoofdstuk 2: Artefacten hebben doelloorzaken.

- **Juist**: Artefacten zijn voorwerpen die door mensen zijn gemaakt en komen dus telkens tot stand met een bepaald doel voor ogen. Een tafel wordt zo gemaakt door een meubelmaker die op voorhand nadenkt over hoe de tafel er zal uitzien, aan welke eisen deze moet voldoen, uit welke materialen deze moet bestaan, enz.

2. Hoofdstuk 3: Volgens Thomas Nagel zal de wetenschap ons vroeg of laat kunnen vertellen hoe het is om een vleermuis te zijn.

- **Fout**: Volgens Nagel zal de wetenschap ons niets kunnen zeggen over hoe het is om een vleermuis te zijn. Dat komt omdat het wetenschappelijke perspectief van de derde persoon (ofwel *a God's eye view*) fundamenteel verschilt van het eerste-persoonsperspectief dat de subjectieve beleving weergeeft.

4. Stellingen

3. **Hoofdstuk 4**: Volgens Martin Heidegger is onsterfelijkheid niet alleen onwenselijk, maar ook onmenselijk.
 - **Juist**: Heidegger definieert mens-zijn uitdrukkelijk als een *zijn-tot-de-dood*, waarmee hij bedoelt dat sterfelijkheid niet alleen het einde maar ook de voorwaarde is van alle menselijke mogelijkheden.

4. **Hoofdstuk 7**: In de context van het debat over het concept van ziekte zijn normativisten van mening dat het concept in kwestie geen enkele meerwaarde heeft in de gezondheidszorg.
 - **Fout**: Normativisten bepalen ziekte (uitsluitend) op grond van een schade-voorwaarde, maar die kan wel degelijk een meerwaarde hebben in de gezondheidszorg. Het zijn eliminativisten die geloven dat het concept geen meerwaarde heeft in de gezondheidszorg.

4. Stellingen

5. **Hoofdstuk 9**: Het gebruik van sensoren die biologische signalen (over bloedvolume, temperatuur, zuurstofopname,...) van topsporters meten tijdens hun trainingen is een voorbeeld van *human enhancement*.
 - **Fout**: *Human enhancement* betekent dat gezonde mensen gebruik maken van biomedische technieken die hun geestelijke of lichamelijke capaciteiten verbeteren. Het gebruik van sensoren tijdens trainingen geeft slechts informatie over hun capaciteiten.

6. **Hoofdstuk 10**: Een van de betekenissen van de uitspraak dat handicap een sociale constructie is, is dat de categorie ‘handicap’ er helemaal anders had kunnen uitzien.
 - **Juist**: Aanhangers van het sociale model die handicap als een sociale constructie opvatten wijzen op de vermijdelijkheid of op het arbitraire karakter van de manier waarop een handicap begrepen wordt in en door de maatschappij.